

Finansdepartementet

Ekofinrådets möte den 12 april 2024

Kommenterad dagordning

Enligt den preliminära dagordning som presenterades den 27 mars 2024.

1. Godkännande av dagordningen
2. (ev.) Godkännande av A-punkterna

Icke lagstiftande verksamhet

3. Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens

- a) Halvtidsutvärdering

- Diskussionspunkt

Rådet väntas dels få en uppdatering om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF), dels diskutera halvtidsutvärderingen av RRF som presenterades den 21 februari 2024.

Överläggning med finansutskottet om RRF ägde rum den 16 juni 2020 och överläggning om förslaget om RRF:s roll i REPowerEU-planen ägde rum den 14 juni 2022. Samråd med EU-nämnden om RRF har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 8 mars 2024.

Den 28 maj 2020 presenterade kommissionen ett förslag om inrättande av RRF. Förordningen trädde i kraft den 19 februari 2021.

Förslaget beskrivs närmare i faktapromemoria 2019/20:FPM52.

Den 18 maj 2022 presenterade kommissionen ett paket med ett antal meddelanden inom ramen för REPowerEU-planen. Paketet innehöll bland annat ett förslag till en tilläggsförordning till RRF, som innebar att RRF ska ha en central roll i genomförandet av REPowerEU. Förordningen trädde i kraft den 1 mars 2023.

Paketet beskrivs närmare i faktapromemoria 2021/22:FPM102.

Samtliga medlemsstaters återhämtnings- och resiliensplaner har antagits av rådet. Därutöver har samtliga medlemsstater lämnat in minst en reviderad plan, vilka också har antagits av rådet. Den 31 mars 2024 hade sedvanliga utbetalningar genomförts till 21 medlemsstater och totalt hade 225 miljarder euro betalats ut i förhandsutbetalningar, lån och bidrag till medlemsstaterna från RRF.

I enlighet med förordningen publicerade kommissionen en halvtidsutvärdering av RRF den 21 februari 2024. Utvärderingen fokuserar på RRF:s prestationsbaserade struktur och innehåller en bedömning av i vilken utsträckning RRF-målen har uppnåtts. Samtidigt konstateras att det är för tidigt att utvärdera RRF:s fullständiga effekter. I korthet konstaterar utvärderingen att RRF har bidragit till att minska ekonomisk divergens mellan medlemsstaterna och att kopplingen till de landsspecifika rekommendationerna har bidragit till att medlemsstaterna har genomfört strukturreformer i högre utsträckning än vad som annars hade varit fallet. Utvärderingen innehåller även en bedömning av instrumentets relevans och här konstateras bland annat att RRF:s anpassning till REPowerEU-planen har bidragit till det. Slutligen tar utvärderingen upp flertalet lärdomar som kan dras av RRF:s prestationsbaserade struktur. Här anges bland annat att medlemsstaterna har ansett att den administrativa bördan kopplad till genomförandet har varit för hög.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar information om genomförandet av RRF och kommissionens halvtidsutvärdering. Givet RRF:s omfattning är det viktigt att en grundlig utvärdering görs. Samtidigt delar regeringen utvärderingens slutsats om att det är för tidigt att bedöma RRF:s resultat. Regeringen anser att den prestationsbaserade strukturen i RRF skapar förutsättningar för en hög måluppfyllelse och en mer ändamålsenlig styrning. Regeringen anser även att RRF har skapat en administrativ börda, men att det måste vägas

emot vikten av att säkerställa skyddet för EU:s finansiella intressen. Här spelar bland annat den Europeiska revisionsrättens arbete en viktig roll. Regeringens grundsyn avseende RRF:s finansieringsmodell har inte ändrats. Regeringen är därmed kritisk till nya initiativ som finansieras genom gemensam upplåning på EU-nivå.

b) Slutsatser

- Besluts punkt

Rådet väntas godkänna slutsatser om kommissionens halvtidsutvärdering av RRF.

De aktuella rådsslutsatserna har inte behandlats i riksdagen tidigare.

I utkastet till slutsatser välkomnar rådet halvtidsutvärderingen. Rådet lyfter även fram RRF:s centrala roll i EU:s gemensamma, exceptionella och temporära svar på de negativa ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin. Rådet noterar vidare den administrativa börda som genomförandet av RRF innebär för medlemsstaterna och uppmanar kommissionen att effektivisera arbetet samtidigt som EU:s finansiella intressen skyddas. Därutöver uppmanas kommissionen att dra lärdomar från RRF:s prestationsbaserade struktur. Rådet delar även kommissionens bild om att det för tidigt att utvärdera RRF:s fullständiga effekter och uppmanar kommissionen att ytterligare utveckla sina verktyg för att utvärdera de ekonomiska effekterna. Rådet välkomnar därför att en slutgiltig rapport för att bedöma de fullständiga effekterna av RRF ska tas fram 2028. Slutligen understryker rådet vikten av att slutföra genomförandet av RRF.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser om halvtidsutvärderingen av RRF.

4. Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands angrepp mot Ukraina

- Diskussionspunkt

Rådet väntas diskutera ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands aggression mot Ukraina.

Samråd med EU-nämnden inför liknande diskussioner i Ekofinrådet har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 8 mars 2024. Överläggning med finansutskottet om kommissionens förslag om Ukrainafaciliteten ägde rum den 7 juli 2023. Samråd med EU-nämnden om arbetet med frysta och immobiliserade ryska tillgångar har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 20 mars inför möte i Europeiska rådet den 21–22 mars 2024.

Rådet har sedan februari 2022 haft återkommande diskussioner med anledning av Rysslands aggression mot Ukraina. Diskussionerna har huvudsakligen fokuserat på det ekonomiska läget i Ukraina och finansiellt stöd till Ukraina, genomförandet av sanktioner, samt arbetet med frysta och immobiliserade ryska tillgångar.

Den ryska aggressionen har orsakat en omfattande förödelse och mänskligt lidande men den ukrainska ekonomin har visat sig vara mer motståndskraftig än väntat. IMF uppskattar att BNP ökade med 5 procent under 2023 och prognostiserar en tillväxt på 3–4 procent under 2024. Samtidigt har inflationen dämpats. Den ekonomiska utvecklingen omgärdas dock av osäkerheter där de främsta riskfaktorerna är krigets utveckling och fortsatt tillgång till externt finansiellt stöd.

När det gäller EU:s finansiella stöd trädde Ukrainafaciliteten i kraft den 1 mars 2024. En första utbetalning på 4,5 miljarder euro i form av lån gjordes till Ukraina den 20 mars 2024. Ytterligare 1,5 miljarder euro väntas betalas ut i april.

Ukrainafaciliteten beskrivs närmare i faktapromemoria 2022/23:FPM111.

När det gäller sanktioner har EU sedan februari 2022 infört omfattande sanktioner mot Ryssland. Den 23 februari 2024 antog rådet ett 13:e sanktionspaket. Paketet innehåller bland annat ett stort antal nya listningar och ytterligare exportrestriktioner, inklusive för vissa varor och teknologi som kan bidra till teknisk utveckling av den ryska försvarsindustrin.

Under det svenska ordförandeskapet våren 2023 inleddes ett arbete med att utforska hur frysta och immobiliserade ryska tillgångar kan användas för stöd till Ukraina. Den 12 februari 2024 fattade rådet beslut om hur avkastningen från de immobiliserade ryska centralbankstillgångarna ska förvaltas. Beslutet utgör det första steget i en stegvis ansats och innebär bland annat att värdepapperscentraler som innehar ryska

centralbankstillgångar som överstiger en miljon euro ska säkerställa spårbarheten av avkastningen. Den 20 mars 2024 presenterade kommissionen ett förslag om hur avkastningen ska användas för att stödja Ukraina. Förslaget utgör det andra steget och innebär att motsvarande 90 procent av intäkterna ska användas för militärt stöd till Ukraina medan 10 procent ska utgöras av icke-militärt stöd via olika EU-stödprogram, däribland Ukrainafaciliteten. Avkastningen beräknas uppgå till cirka tre miljarder euro årligen. Vid Europeiska rådets möte den 21–22 mars 2024 uppmanade EU:s ledare rådet att arbeta vidare med förslaget. Detta arbete kommer framför allt att ske i Utrikesrådet.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen anser att EU fortsatt bör bistå Ukraina med omfattande ekonomiskt stöd. Regeringen välkomnar därför att Ukrainafaciliteten trätt i kraft och att den första utbetalningen har gjorts till Ukraina. Det är viktigt att följa genomförandet noga och att utbetalningar sker kontinuerligt för att möta Ukrainas finansieringsbehov, i takt med att landet lever upp till facilitetens villkor.

När det gäller sanktioner anser regeringen att EU tillsammans med partners och likasinnade bör upprätthålla och öka trycket på Ryssland, inklusive genom kontinuerligt framtagande av ytterligare sanktionspaket. Samtidigt bör EU fortsätta arbetet med att säkerställa efterlevnaden av redan beslutade sanktioner.

Regeringen välkomnar kommissionens senaste förslag om hur avkastningen från immobiliserade ryska tillgångar ska kunna användas till förmån för Ukraina. Det utgör ett viktigt steg för att snabbt komma vidare i arbetet.

Regeringen anser att det är viktigt att förslaget svarar mot Ukrainas behov och att den del av avkastningen som går till Ukrainafaciliteten kommer i tillägg till existerande finansiering. Regeringen är vidare öppen för att gå längre i frågan om frysta och immobiliserade tillgångar så länge det sker i linje med både internationell rätt och EU-rätt. Slutligen anser regeringen att det är viktigt med koordinering med andra partners, såsom G7-länderna.

5. Förberedelser inför mötet med G20-ländernas finansministrar och centralbankschefer den 18 april 2024 och IMF:s årsmöten:

- a) Europeiska unionens mandat
- b) Uttalande vid Internationella monetära och finansiella kommittén (IMFC)

- Beslutspunkt

Rådet väntas godkänna EU:s gemensamma positioner till G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 18 april 2024 samt EU:s gemensamma uttalande inför mötet i den Internationella monetära och finansiella kommittén (IMFC) den 19 april 2024.

Det aktuella ärendet har inte behandlats i riksdagen tidigare. Information till finansutskottet om IMF:s vårmöte planeras till den 9 april 2024.

Som ett led i förberedelserna inför G20-mötet den 18 april 2024 ska rådet fastställa EU:s gemensamma positioner i form av ett mandat. Rådet ska även fastställa EU:s gemensamma uttalande till IMFC-mötet den 19 april 2024.

I både utkastet till EU:s gemensamma positioner inför G20-mötet och utkastet till EU:s gemensamma uttalande inför IMFC-mötet konstateras att den globala ekonomin varit mer motståndskraftig än väntat men att tillväxten framöver bedöms fortsätta vara dämpad. Det finns dock betydande risker för den ekonomiska utvecklingen, bland annat relaterade till den geopolitiska utvecklingen. Därtill betonar EU vikten av att genomföra strukturreformer för att påskynda den gröna och digitala omställningen. Vidare står EU, två år efter det att Ryssland inledde sitt anfallskrig mot Ukraina, fast vid att fortsätta stödja Ukraina så länge som det behövs och anser att Ryssland inte får vinna. EU betonar även vikten av fortsatt internationellt stöd till Ukraina.

Slutligen lyfts bland annat det pågående arbetet med IMF:s kvotöversyn, IMF:s finansiering till utsatta länder och arbetet med skuldhantering i G20 och Parisklubben.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till EU:s gemensamma positioner inför G20-mötet den 18 april 2024 och EU:s gemensamma uttalande inför IMFC-mötet den 19 april 2024.

6. Övriga frågor

Europeiska åklagarmyndighetens verksamhet (särskilt i fråga om momsbedrägerier)

- Informationspunkt

Den Europeiska åklagarmyndigheten väntas informera om sin verksamhet, inklusive om dess arbete mot momsbedrägerier.